

हनुमाननगर कंकालिनी नगरपालिका कार्यविधि, २०८२

स्थानीय राजपत्र

खण्ड : ९ संख्या : १ मिति : २०८२ असोज ०२ गते

भाग ३२

हनुमाननगर कंकालिनी नगरपालिका

स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी हनुमाननगर कंकालिनी नगरपालिकाबाट यो राजपत्र प्रकाशन गरिएको छ ।

संख्युत २०८२ सालको कार्यविधि नं. १

हनुमाननगर कंकालिनी नगर पालिका नगर अस्पताल सञ्चालन कार्यविधि २०८२

कार्यपालिकाको निर्णय मिति : २०८२/०५/३१

प्रमाणित भएको मिति : २०८२/०६/०२

प्रस्तावना:

हनुमाननगर कंकालिनी नगरपालिका भित्र सबै नागरिकले आधारभुत स्वास्थ्य सेवा प्राप्त गर्न सक्नु भन्ने उद्देश्यले नगरपालिकाले नेपालको संविधान २०७२ एवं स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ र जन स्वास्थ्य सेवा नियमावली २०७७ अनुसार १५ शैया सम्मको अस्पताल/नगर अस्पताल स्थानीय तह आफैले स्थापना गर्न तथा सञ्चालन गर्न सक्ने सम्मको अधिकारलाई समुचित कार्यान्वयन गर्न आधारभुत स्वास्थ्य सेवालाई सहज प्रभावकारी, व्यवस्थित र गुणस्तरीय बनाउन हनुमाननगर कंकालिनी नगरपालिकाले नगर अस्पताल सञ्चालन गर्न वाञ्छनिय(अती आवश्यक) भएकोले, स्थानीय सरकार

सञ्चालन ऐन २०७४को दफा (११)२ भन्ने बमोजिमको अधिकार प्रयोग गरी, हनुमाननगर कंकालिनी नगर कार्यपालिकाको मिति २०८२/०५/३१ गतेको बैठकबाट यो कार्यविधि पारित गराई कार्यान्वयनमा ल्याईएको हो ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :-

क) यस कार्यविधिको नाम हनुमाननगर कंकालिनी नगरपालिका नगर अस्पताल सञ्चालन कार्यविधि २०८२ रहनेछ ।

ख) यो कार्यविधि हनुमाननगर कंकालिनी नगरपालिकाको राजपत्रमा प्रकाशन भएपछि तुरुन्त लागु हुनेछ ।

२. परिभाषा:-विषय र प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा:-

क) “अस्पताल निर्देशक” भन्नाले नगर अस्पतालका कार्यकारी प्रमुखलाई सम्झनुपर्छ ।

ख) “आधारभूत स्वास्थ्य सेवा” भन्नाले आम नागरिकको स्वास्थ्य सेवा आवश्यकता परिपूर्तिका लागि र सकारवाट सुलभ र निःशुल्क रुपमा उपलब्ध हसने स्वास्थ्य सेवालाई सम्झनु पर्छ ।

ग) “कार्यपालिका” भन्नाले हनुमाननगर नगरपालिकाको कार्यपालिका बुझनु पर्छ ।

घ) नगरपालिका भन्नाले हनुमाननगर कंकालिनी नगरपालिका बुझनुपर्छ ।

ङ) “नगर अस्पताल ” भन्नाले हनुमाननगर कंकालिनी नगरपालिकाले सञ्चालन गरेको १५ शैया अस्पताल सम्झनु पर्छ ।

च) “नगर अस्पताल सञ्चालन समिति” भन्नाले हनुमाननगर कंकालिनी नगरपालिकाले सञ्चालन गरेको अस्पताल सम्झनु पर्छ ।

छ) “नगर प्रमुख ” भन्नाले हनुमाननगर कंकालिनी नगरपालिकाको प्रमुखलाई सम्झनुपर्छ ।

ज) “नगर उप प्रमुख” भन्नाले हनुमाननगर कंकालिनी नगरपालिकाको उप प्रमुखलाई सम्झनुपर्छ ।

झ) “प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ” भन्नाले हनुमाननगर कंकालिनी नगरपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई सम्झनुपर्छ ।

ञ) “परामर्श समिति ” भन्नाले कार्यपालिकाले नगर अस्पताल सञ्चालन र विकासको लागि आवश्यक अनुरूप गठन गरेको सल्लाहकार समिति वा परामर्श समिति सम्झनु पर्छ ।

३. नगर अस्पताल स्थापना तथा सञ्चालन प्रक्रिया:-

क) नगरपालिकाले नगर क्षेत्र भित्र अस्पताल स्थापना, स्तरउन्नति र सञ्चालन गर्नका लागि आवश्यक कानुनी प्रक्रिया पुरा गर्नेछ ।

ख)नगर अस्पताल सञ्चालन/स्तरान्तिका लागि आवश्यक जनशक्ति नगरपालिकाले स्वीकृत गरेको संगठन था व्यवस्थापन सर्वेक्षण अनुसार हुनेछ ।

ग)नगर अस्पताल सञ्चालन गर्न आवश्यक पूवाधार विकास ,कर्मचारी व्यवस्थापन,श्रोत परिचालन लगायत कार्य नगरपालिकाको निर्णयबाट गरिनेछ ।

घ) प्रचलित कानूनको अधीनमा रही यस अस्पतालबाट प्रदान गरिने विविध सेवामाहरुमा नगर अस्पतालस सञ्चालन समितिबाट तोकिएको सःशुल्क सेवा दिन कुनै बाधा पर्ने छैन ।

ड)अस्पतालमा काम गर्ने चिकित्सक तथा अन्य कर्मचारीलाई अतिरिक्त कार्य गरे वापत नेपाल सरकारबाट उपलब्ध हुने सुविधाका अतिरिक्त सेवा अस्पतालल वा सञ्चालक समितिको सिफारिस र कार्यपालिकाको स्वीकृतिमा थप सुविधा प्रदान गर्न बाधा पर्ने छैन ।

च)अस्पतालले नेपाल सरकारले जन स्वास्थ्य ऐन २०७५ तथा जन स्वास्थ्य सेवा नियमावली २०७७ ले तोके बमोजिम आधारभुत स्वास्थ्य सेवा र आकस्मिक सेवा प्रदान गर्नु पर्ने छ ।

छ)अस्पतालले आफ्नो उद्देश्य र क्षमता अनुसार देहाय वमोजिमका चिकित्सीय सेवा (बहिरङ्ग ,अन्तरङ्ग,ल्याव तथा फार्मसी सेवा उपलब्ध गराउन सक्नेछन् ।

१)चिकित्सा सेवा

२)शल्यक्रिया सेवा,

३)फार्मसी सेवा,

४)स्त्री तथा प्रसुती सेवा,

५)बाल तथा शिशु सेवा,

६)दन्त सेवा,

६)आकस्मिक सेवा,

७)शल्यक्रिया (BEONC)समेत

८)प्रयोगशाला सेवा तथा रक्तसञ्चार सेवा,

९)निदानात्मक सेवा,

१०)प्रयोगशाला सेवा,

११)रेडियो ईमेजिङ्ग सेवा,,

१२)मेडिको लिगल सेवा,

१३)केन्द्र,प्रदेश तथा स्थानीय सरकारले तोकेको अन्य सेवा ।

१४)अन्य सेवा:फोहर मैला व्यवस्थापन,अस्पताल व्यवस्थापन तथा शवगृह व्यवस्थापन

४.गुणस्तर सुनिश्चित सम्बन्धि मापदण्ड-

अस्पतालले दफा ३ वमोविमको स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन गर्दा देहाय वमोविमको गुणस्तर सुनिश्चित गर्नुका साथै उल्लेखित मापदण्डको पालना गर्नुपर्नेछ ।

क)बहिरङ्ग सेवा लिन आउने विरामीको चापको आभारमा विरामी दर्ता विशेषज्ञ परामर्श,निदानात्मक सेवा,विशेषज्ञ परामर्श र फार्मसी सेवा छिटो छरितो सेवा दिने व्यवस्था मिलाउनुपर्नेछ ।

ख) अस्पतालले विभिन्न विभागबाट दिईने सेवाहरुको स्तरीय रुपमा सञ्चालन गर्ने कार्य सञ्चालन निर्देशिका तयार गरी लागु गर्नुपर्नेछ ।

ग) अस्पतालले विश्व स्वास्थ्य संगठनले निर्धारण गरेको मापदण्ड वमोविम संक्रमण नियन्त्रणको व्यवस्थापन गर्नुपर्नेछ र सो को नियमित प्रभावकारी अनुगमन गर्नुपर्नेछ ।

घ)अस्पतालले विशेषज्ञ चिकित्सक तथा अन्य सेवा दिने चिकित्सकहरुको सेवा दिने समय तालिका दिन वार स्पष्ट खुल्ने गरी सवैले देख्ने ठाउँमा सवैले देख्ने ठाउँमा राखिएको हुनुपर्नेछ ।

ङ)अस्पतालले तोकिएको सेवा तोकिएको सम्बन्धित विशेषज्ञ चिकित्सक,चिकित्सक वा स्वास्थ्यकर्मीबाट सेवा दिने व्यवस्था मिलाउनुपर्नेछ ।

च)अस्पतालमा आउने सेवाग्राहीलाई सहज रुपमा सेवा उपलब्ध गराउन र सेवालाई व्यवस्थित गर्न सोधपुछ कक्ष/सहायता कक्ष स्थापना गर्न सकिने छ ।

छ) अस्पताल क्षेत्र वरिपरि र सम्बन्धित विभागहरु नियमित रुपमा सफा सुगन्ध राखेको हुनुपर्नेछ ।

ज)अस्पतालले सेवाग्राहीले लिन चाहेको सेवा चाहेको चिकित्सकबाट सेवा दिने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

झ)सवैले देख्ने ठाउँमा उजुरी पेटिका , विरामी बडापत्र र सूचना अधिकृतको फोटो फोन नम्बर सहित अस्पताल परिसरमा राख्नुपर्नेछ र आएका उजुरी जन गुनासो सुन्ने अधिकारीको फोटो फोन नं. सहित अस्पताल परिसरमा राख्नुपर्ने छ ।आएका उजुरी जनगुनासो सुन्ने अधिकारी तोकिएको उजुरी जनगुनासो समाधान सुन्न र समाधान गर्न व्यवस्था मिलाएको हुनुपर्नेछ ।

ञ)अस्पतालमा कार्यरत चिकित्सक स्वास्थ्यकर्मी र अन्य कर्मचारीहरुको सेवा शर्त सम्बन्धि नियम बनाई परिचालन गर्नुपर्नेछ ।

ट)विशेषज्ञ चिकित्सक र चिकित्सकलाई निजी क्षेत्र क्लिनिक र अस्पताल प्रशासनिक काम गर्न दिईने छैन र सो वापत नियमानुसार नन प्रैक्टिस भत्ताको व्यवस्था स्थानीय तहले व्यवस्था गर्नुपर्नेछ ।

ठ)विरामी वा विरामीको रेखदेख गर्ने व्यक्तिलाई रोग र उपचार गर्ने पद्धतिबारे जानकारी दिई सेवा दिने व्यवस्था मिलाउनुपर्छ ।

ड)अस्पतालले चौविसै घण्टा चिकित्सक तथा स्वास्थ्यकर्मीको व्यवस्था कार्यतालिका विभाजन गरी आकस्मिक शैया क्षमता र विरामीको चापको आधारमा चिकित्सक र स्वास्थ्यकर्मी परिचालन गर्नुपर्नेछ ।

ढ)आकस्मिक विभागबाट विरामी भर्ना गर्ने विरामीको रेफरल प्रक्रिया र विरामी सुत्ने पद्धति स्पष्ट परिभाषित भएको हुनुपर्नेछ ।

ण)अस्पतालमा उपचारका लागि आउने विपन्न असहाय बेवारिसे विरामीको लागि कुल शैयाको दश १० प्रतिशत छट्याई निःशुल्क उपचार अनिवार्य रुपमा उपलब्ध गराउनुपर्छ ।

त) दफा ४ को उपदफा ड र ढ बमोजिम उपलब्ध गराईएको सेवाको अभिलेख राखी नगरपालिकामा सो को प्रतिवेदन अनिवार्य रुपमा बुझाउनुपर्नेछ ।

द)अस्पतालले विपद व्यवस्थापन कार्ययोजना बनाएको हुनुपर्नेछ । सो कार्यको लागि सम्पर्क व्यक्ति तोकी नगरपालिकालाई अनिवार्य रुपमा जानकारी गराउनुपर्ने छ ।

२)अस्पतालले प्रदान गर्ने स्वास्थ्य सेवाको गुणस्तरलाई सुनिश्चितता प्रदान गर्न राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गुणस्तर चिन्ह लिन अस्पताललाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।

५.स्व-मुल्यांकन तथा प्रतिवेदन अनुगमन सम्बन्धि व्यवस्था:-

१.अस्पतालले आफुले प्रदान गरेको सेवाहरुको यस कार्यविधिमा उल्लेखित मापदण्ड बमोजिमको गुणस्तर भए नभएको सम्बन्धमा प्रत्येक वर्ष स्व मुल्यांकन गराई सोको प्रतिवेदन आर्थिक वर्ष समाप्त भएको मितिले तीन महिना भित्र नगरपालिकामा प्रचलित कानुनले तोके बमोजिमको ढाँचामा अनिवार्य रुपम पेश गर्नुपर्नेछ ।

२)दफा ५ को उपदफा १ बमोजिम तेकिएको अवधि भित्र प्रतिवेदन पेश नगरे नगर कार्यपालिकाले निर्देशन दिन सक्नेछ ।

३) यस कार्यविधि बमोजिम निरीक्षण तथा अनुगमनका क्रममा दिएको निर्देशन पालना नगरेमा यस निर्देशिका बमोजिमका गुणस्तर पुर्वाधार मापदण्ड पूरा नगरेमा र गुणस्तर परीक्षणको वार्षिक प्रतिवेदन पेश नगरेमा अस्पताललाई नगरपालिकाले प्रदान गर्दै आईरहेको सेवा सुविधा तत्काल बन्द गर्न आदेश दिन सक्नेछ ।

४)अस्पताललाई कार्यवाही गर्नु पूर्व अस्पताललाई मनासिब माफीको मौका दिईनेछ ।

छ) यस कार्यविधिमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिए तापनि अन्य प्रचलित कानून बमोजि हुने अनुगमनले यस कार्यविधिले रोक्ने छैन ।

६) जनशक्ति, पूर्वाधार तथा सेवा सम्बन्धि व्यवस्थामा :- २०८१ साल मंसिर ६ गते चौदहौं बैठकको निर्णय नं १६ बमोजिम वडा नं.७ मा सञ्चालन रहेको स्वास्थ्य चौकी हनुमाननगरलाई स्तरोन्नति गरी नगर अस्पताल हनुमाननगर हुने निर्णय बमोजिम पूर्वाधार को व्यवस्था नभएसम्म सोही स्वास्थ्य चौकीको भवनलाई सुधार गरी नगर अस्पताल सञ्चालन गर्ने र सो स्वास्थ्य चौकीमा भएको दुर्घटना समेतलाई एकिकृत गरी आवश्यकतानुसार थप जनशक्ति व्यवस्थापन गर्दै जानुपर्ने छ र तथा अन्य व्यवस्थाको हकमा देहाय बमोजिम हुनेछ ।

क) फोहरमैला व्यवस्थापन:-जोखिमपूर्ण फोहरमैला व्यवस्थापनका लोग उपर्युक्त प्रविधिको व्यवस्था गर्नुको साथै फोहरमैला व्यवस्थापन ऐन २०६८ तथा फोहरमैला व्यवस्थापन विनियमवली २०७० बमोजिम फोहरमैला व्यवस्थापनका लागि आवश्यक पूर्वाधारको व्यवस्था लिएको हुनुपर्नेछ ।

ख) आकस्मिक सेवाको लागि देहाय बमोजिमको पूर्वाधार सम्बन्धि मापदण्ड पुरा गरेको हुनुपर्नेछ ।

१) आकस्मिक सेवा व्यवस्थापन: कुल शैया क्षमताको १५ प्रतिशतका दरले आकस्मिक कक्षमा शैयाहरु उपलब्ध हुनेछ ।

ग) अस्पतालबाट प्रदान गरिने प्रत्येक विशेषज्ञ सेवाको लागि ओ.पि.डी. कक्षको व्यवस्था मिलाईएको हुनुपर्नेछ ।

घ) अस्पतालका लागि समान्यतया सामान्य चिकित्सा तथा स्त्री तथा प्रसूती सेवा अनिवार्य हुनुपर्नेछ । अन्य सेवाका लागि पूर्वाधार खडा गरी विशेषज्ञ सेवा आवश्यकतानुसार स्वेक्षिक रुपमा सञ्चालन गर्न सकिनेछ ।

ड) उपलब्ध भएका सेवाहरु मध्ये सेवाग्राहीले उपलब्ध भएका र रोजेका चिकित्सक संग परीक्षण गर्न पाउने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

च) प्रयोगशाला एक्स रे सञ्चालन सम्बन्धि व्यवस्थापन:(१) प्रत्येक किसिमको परीक्षणको लागि राष्ट्रिय प्रयोगशाला नैति अनुरूपको व्यवस्था भएको हुनुपर्नेछ । एक्स- रे सेवा प्रदान गर्दा विकिरणले पर्ने असर सावधानी अपनाउने विशेष समूहलाई खतराको संकेत दिई सावधानी सेवा प्रदायक र सेवाग्राहीले अपनाउनुपर्नेछ ।

(छ) अस्पतालले जन स्वास्थ्य सेवा नियमावली २०७७ को नियम ३ र ४ बमोजिमका आधारभुत तथा आकस्मिक सेवा उपलब्ध गराउनुको साथै यस कार्यविधिले तोके बमोजिमको स्वास्थ्य सेवाहरु उपलब्ध गराउनुपर्नेछ ।

(ज) औषधि पसलका सञ्चालन लागि देहाय बमोजिमका मापदण्ड पुरा गरेको हुनुपर्नेछ ।

(१). अस्पताल हाता भित्र एक सुलभ फार्मसी पसल अस्पतालले सञ्चालन गर्नेछ ।

(२). चौबीसे घण्टा फार्मसी सञ्चालनका लागि फार्मसी विषय अध्ययन गरेका दक्ष जनशक्तिको व्यवस्था हुनुपर्नेछ ।

(३). फार्मसी कक्षमा औषधिको गुणस्तर हास नहुने गरी सुरक्षित भण्डारण गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ । साथै ताप संवदनशील औषधि तथा भ्याक्सिनको भण्डारण तोकिएको तापक्रममा भण्डारण हुनु पर्नेछ ।

(४). उपचारमा प्रयोग गरिने लागु औषधीहरू (Narcotic drugs) लागु औषध नियन्त्रण ऐन २०३३ बमोजिम अस्पतालले चिकित्सकको लिखित प्रेस्क्रिप्सन अनुसार मात्र वितरण गर्ने व्यवस्था मिलाई साथै औषधीको आम्दानी तथा वितरणको अभिलेख राख्नुपर्नेछ ।

(५). म्याद नाघेका औषधीहरू नियमित रूपमा नेपाल स्वास्थ्य अनुषन्धान परिषदको Hospital waste Management Guideline मा उल्लेख भएकोमा सोही बमोजिम र नभएको खण्डमा विश्व स्वास्थ्य संगठनको निर्देशिका बमोजिमको विधि अपनाई नष्ट गर्नु पर्नेछ ।

(६). आकस्मिक सेवाका लागि चाहिने आवश्यक औषधीहरू चौबीसै घण्टा उपलब्ध हुने व्यवस्था हुनु पर्ने छ ।

(७). अस्पतालले बाह्य व्यक्ति वा संस्थालाई फार्मसी सेवा संचालन गर्न दिएको अवस्थामा सो व्यक्ति वा संस्थाले पनि अस्पतालले पालना गर्नुपर्ने माथि उल्लेखित सम्पूर्ण शर्तहरू अनिवार्य रूपमा पालना गर्ने व्यवस्था मिलाएको हुनु पर्नेछ ।

(८). औषधीको खुद्रा मुल्यमा छुटको व्यवस्था भएमा सबैले देखे गरी टाँस गर्नुपर्ने छ ।

(९). भवन संहितामा उल्लेखित मापदण्ड अनुरूप औषधी पसल संचालन हुने भवन निर्माण भएको हुनु पर्दछ ।

(१०). रक्त संचार सेवा देहाय बमोजिमको पूर्वाधार पुरा गरेको हुनु पर्नेछ ।

क. अस्पताल हातामा ब्लड बैंकको व्यवस्था भएको हुनु पर्ने छ । सो नभएमा विरामीको लागि आवश्यक पर्ने ब्लड उपलब्ध हुने गरी व्यवस्था मिलाउनु हुनु पर्नेछ ।

ख.ब्लड बैंकको सम्बन्धमा राष्ट्रिय जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला निति अनुरूपको व्यवस्था भएको हुनु पर्नेछ ।

११) अस्पताल व्यवस्थापन देहाय बमोजिमको पूर्वाधार सम्बन्धी मापदण्ड पुरा गरेको हुनु पर्नेछ ।

i) सोधपुछ तथा गुनासो सुनुवाई कक्ष- (१) सेवाग्राहीहरूको सुविधाको लागि आवश्यक कर्मचारी सहितको सोधपूछ कक्षको व्यवस्था हुनु पर्नेछ । (२) अस्पतालले प्रदान गर्ने सेवाका विषयमा सेवाग्राहीको गुनासो सुनुवाई गर्न उचित प्रबन्ध मिलाएको हुनु पर्छ ।

ii) सूचनाको संप्रेषण- (१) अस्पताल भित्र प्रभावकारी सूचना संप्रेषणका लागि आवश्यक आन्त्रिक टेलीफोन कलको व्यवस्थाको साथै आवश्यक आधुनिक संयन्त्रको समुचित प्रयोग हुनु पर्नेछ । (२) अस्पतालमा सार्वजनिक संचार सेवाको व्यवस्था हुनुपर्नेछ । (३) प्रहरी, एम्बुलेन्स दमकल जस्ता सेवा लगायतका आकस्मिक सेवाका टेलिफोन नम्बरहरू स्पष्ट देखिने गरि राख्नु पर्नेछ ।

iii) पानी वितरण- (१) अस्पतालमा बिरामी र अन्य व्यक्तिहरूका लागि चौबीसै घण्टा शुद्ध पानी विश्व स्वास्थ्य संगठनले तोके अनुरूपको आपूर्ति हुनु पर्नेछ । (२) अस्पतालमा वितरण हुने पानीको गुणस्तर परिक्षण ६/६महिनामा गराई, सो-को अभिलेख राखिएको हुनु पर्नेछ ।

iv) विद्युत आपूर्ति- (१) अस्पताल क्षेत्र भित्र र सधैं विभागहरूमा चौबीसै घण्टा विद्युत आपूर्ति हुने व्यवस्था मिलाएको हुनु पर्नेछ । साथै लोड सेडितको समयमा विद्युत आपूर्ति गर्न अटोमेटिक व्याकप सिस्टम स्थापना गरेको हुनुपर्ने छ । (२) अन्य इमर्जेन्सी कक्ष र संवेदनशील कक्षहरूमा आपतकालिन विद्युत-व्याक अप सिस्टम राखेको हुनु पर्नेछ ।

v) सरसफाई तथा शौचालय व्यवस्था- (१) अस्पतालको सम्पूर्ण क्षेत्र सधैं सफा राख्नु पर्नेछ । (२) अस्पतालमा देहाय बमोजिमको सेवा दिईने कक्षहरू वा क्लिनिकमा शौचालयको व्यवस्था हुनु पर्नेछ ।

1. आकस्मिक कक्ष,

II. लेबु रुम,

III. प्याथोलोजी सेवा,

IV. बहिरंग विभाग महिला र पुरुषका लागी अलग अलग,

V. डाक्टर र स्टाफका लागि आवश्यकता अनुसार,

vi.प्रति छ बेड जनरल सेवामा एक,

(३) अस्पताल हाताभित्र सेवाग्राही तथा सेवा प्रदायकका लागि प्रयास पानी र सावुन सहितको शौचालयको व्यवस्था हुनु पर्नेछ । (४) शौचालय सधैं सफा राखेको हुनु पर्नेछ ।

(७) मर्मत सम्भार व्यवस्था.

क. अस्पतालले प्रयोग गर्ने उपकरण तथा औजारहरु समयमानै मर्मतको व्यवस्था हुनुपर्नेछ । साथै ठूला र गंभीर प्रकृतिका औजार उकरणहरुको कम्पनीले निर्दिष्ट गरेको मर्मत अवधि अनुसार मर्मत संभार कार्ययोजना बनाई सोही अनुरूप मर्मत गरेको हुनु पर्नेछ ।

ख. अस्पतालको भवन सवारी साधन मेसिनरी औजार यन्त्र उपकरण विद्युतीय उपकरण र अन्य विद्युतीय उपकरणहरुको नियमित मर्मत संभार गर्ने व्यवस्था मिलाएको हुनु पर्नेछ ।

(६) विरामी कुरुवा लाई सुविधा अस्पतालको बाई तथा मृत्यु उपचार दिने स्थानमा आवश्यकता अनुसार बिरामीको साथमा रहने एक जना कुरुवालाई बुझ्न सक्ने प्रबन्ध हुनु पर्नेछ ।

(८) क्यानटीन सुविधा- अस्पताल हाता भित्र पनि खाना पकाउने र खाना खाने अलग अलग ठाँउ सहितको सफा र सुविधायुक्त क्यानटीनको व्यवस्था भएको हुनु पर्ने छ ।

(९) लण्डीको व्यवस्था- क. आपतकालिन अवस्थामा प्रयोग हुने पन्जा, टोपी ,जुता, तन्ना ,तकिया खोल, स्माल जस्ता लुगाकपडा धुनको लागि लण्डीको व्यवस्था हुनुपर्नेछ . अस्पतालमा भर्ना भएका बिरामीको लुगा धुने सुविधाको व्यवस्था भएको हुनु पर्नेछ ।

१०) भण्डार व्यवस्था- क. आपतकालिन अवस्थामा प्रयोग हुने सामाग्रीहरुको अलगगै भण्डार कक्ष हुनु पर्नेछ । यस्ता भण्डारण कक्षमा कम्तिमा एक महिनाको लागि अत्यावश्यक सामाग्री स्टक राख्ने व्यवस्था हुनु पर्नेछ ।

ख, अस्पतालको लागि लत्ताकपडा सरसफाई सामाग्री औजार उपकरण तथा औषधीको न्युनतम मौज्दात रहनुपर्ने र सो सामाग्रीको उपयुक्त भण्डारणको (Refrigerator,ventilation,A/C) आदी व्यवस्था गरेको हुनु पर्नेछ।

(११) सुरक्षा व्यवस्था- क)अस्पतालमा सुरक्षा व्यवस्था मिलाउन सुरक्षा गार्डको व्यवस्था भएको हुनु पर्नेछ ।

ख)आपतकालिन अवस्थाको लागि तत्काल सेवा प्रदान गर्ने राज्यका सुरक्षा निकाय संग समन्वय कायम गर्ने व्यवस्था मिलाएको हुनु पर्नेछ ।

(१२) एम्बुलेन्स संचालन -अस्पतालमा मेडिकल एटेण्डेन्ट सहितको १ वटा एम्बुलेन्स अनिवार्य हुनुपर्ने र अस्पतालले त्यस्ता मेडिकल एटेण्डेन्टलाई Basic Emergency Medicine Training दिने व्यवस्था मिलाउनुका साथै एम्बुलेन्स सेवा संचालन निति २०६० बमोजिम एम्बुलेन्स सेवा संचालन गर्ने व्यवस्था मिलाएको हुनु पर्नेछ ।

(१३) यातायातको व्यवस्था . अस्पतालले कम्तिमा रात्रीकालिन समयमा काम गर्ने कर्मचारीलाई आउन जान यातायातको व्यवस्था अनिवार्य मिलाउनु पर्नेछ ।

(१४) जनशक्ती सम्बन्धी विस्तृत विवरण:अस्पतालले देहायमा उल्लेखित जनशक्ति भन्दा कम नहुने गरी जनशक्तिको व्यवस्थापन गर्नु पर्नेछ ।

क्र. स.	सेवा / समुह	पद / नाम	संख्या	कै फियत
१	स्वास्थ्य / जनरल हेल्थ सर्भिसेज	मे सु/ निर्देशक	१	
२	स्वास्थ्य / पब्लिक हेल्थ एडमिनिष्ट्रेशन	अस्पताल प्रशासक	१	
३	स्वास्थ्य/अवस्ट्रेटिक तथा गाइनोकलोजी	स्त्रीरोग विशेषज्ञ	१	
४	स्वास्थ्य / जनरल हेल्थ फिजिसियन	फिजिसियन	१	
५	स्वास्थ्य / जनरल हेल्थ सर्भिसेज	मेडिकल अधिकृत	३	
	स्वास्थ्य / जनरल नर्सिङ	सिस्टर बि एन	१	

	स्वास्थ्य / हेल्थ ईन्सपेक्सन	हे अ	२	
	स्वास्थ्य / पब्लिक हेल्थ नर्सिङ	स्टाफ नर्स	२	
१०	स्वास्थ्य / पब्लिक हेल्थ नर्सिङ	अनमी	४	
११	स्वास्थ्य / मेडिकल ल्याब टेक्नोलोजी	ल्याब टेक्निसियन	१	
१२	स्वास्थ्य / मेडिकल ल्याब टेक्नोलोजी	ल्याब असिस्टेण्ट	२	
१३	स्वास्थ्य / रेडियोग्राफी	रेडियोग्राफर / डार्क रूम असिस्टेण्ट	१	
१४	स्वास्थ्य / जनरल फार्मसी		१	
१५	स्वास्थ्य / डेन्टिस्ट्री	दन्त सहायक	१	
१६	स्वास्थ्य / हेल्थ ईन्सपेक्सन	अहेव	२	
१७	स्वास्थ्य / मेडिकल रेकर्डस	मेडिकल रेकर्डर	१	
१८	लेखा / पाँचौ	लेखापाल	१	
२१	श्रेणी विहिन	कार्यालय सहयोगी/ सुरक्षा गार्ड/स्विपर	६	
२२	कुल जम्मा		३ २	

(१५) औजार तथा उपकरण- (१) १५ शैया अस्पताल संचालनको लागि आवश्यक औजार तथा उपकरण प्रचलित संघीय तथा प्रदेश कानूनमा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ र सोही

अनुसार औजार तथा उपकरणको व्यवस्था गर्नुपर्नेछ । (२) अस्पतालमा रहने न्युनतम प्रयोगशाला तथा उपकरणहरूको हकमा देहायमा बमोजिम व्यवस्था गर्नुपर्नेछ ।

क-प्रयोगशालाका औजार तथा उपकरणहरू

S.N.	Name of instruments	Unit	Quantity
1	Microscope	psc	1-2
2	colorimeter	set	1-2
3	Incubator set	set	1
4	Hot Air Oven	set	1
5	Autoclave	set	1
6	Chemical balance	set	1
7	Semi Auto Analyzer (Bio chemistry)	set	1
8	Electrolyte Analyzer	set	1
9	Refrigerator	set	1-2
10	Blood Cell Counter	pcs	1
11	Incinerator	set	1
12	Centrifuge	pcs	2

13	DLC Counter	pcs	1-2
----	-------------	-----	-----

14	Generator	set	1
15	Counting chamber	pcs	1-2

ख Imaging Equipments

.N.	Name of Instruments	Quantity
	Ultra Sound Machine with color doppler and guided biopsy	1
	300 ma X-ray Machine Digital	1
	ECG Machine	1
	100 ma X- Ray Machine	1
	Dry view processor (CR System)	1

१६. नगर अस्पताल सञ्चालन समितिको गठन तथा काम कर्तव्य र अधिकार :

१६.१ -क) गठन प्रक्रिया:-

नगर प्रमुख

-अध्यक्ष

नगर उप प्रमुख	-उपाध्यक्ष
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	-सदस्य
कार्यपालिकाले मनोनयन गरेको १ जना	-सदस्य
नगर अस्पताल रहेको सम्बन्धित वडा अध्यक्ष	- सदस्य

स्वास्थ्य क्षेत्रका विज्ञहरु मध्येबाट कार्यपालिकाले तोकेको १ जना

महिला सहित २ जना - सदस्य

नगर सभा सदस्यहरु मध्येबाट कार्यपालिकाले मनोनयन गरेको १ जना- सदस्य

नगरपालिका स्वास्थ्य शाखा प्रमुख - सदस्य

नगरपालिकाको स्वास्थ्य संस्थाहरुबाट कार्यरत अधिकृत स्तरको स्थायी कर्मचारी मध्ये कार्यपालिकाले तोकेको १ जना- सदस्य

अस्पताल नसिद्ध अधिकृत/मेट्रोन -सदस्य

अस्पताल निर्देशक - सदस्य सचिव

ख)समितिले आवश्यक ठानेमा कुनै विषय विज्ञलाई वा कुनै संस्थाको प्रतिनिधिलाई समितिको आमन्त्रित सदस्यको रुपमा आमन्त्रण गर्न सकिन्छ ।

१६.२ नगर अस्पताल सञ्चालक समितिको काम कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिमको हुनेछ ।

क) अस्पतालमा आवश्यक जनशक्ति व्यवस्थापन तथा बजेट व्यवस्थापनका सम्बन्धमा नगरपालिकालाई आवश्यक सुझाव दिन सकिन्छ ।

ख)उपलब्ध भौतिक सम्पत्ति(घर,जग्गा,खानेपानी,शौचालय,विजुली,फर्निचर)आदिको संरक्षण गर्ने गराउने ।

ग)अस्पतालमा आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा सहितको अस्पताल सेवा उपलब्ध हुने व्यवस्था मिलाउने ।

घ)अस्पतालबाट उपलब्ध गराइने सेवाहरुको शुल्क तोक्ने ।

ङ)अस्पताल सञ्चालनका लागि आवश्यक कार्यविधि,निर्देशिका बनाउने ।

च)नगर अस्पताल सञ्चालनका लागि आवश्यक जनशक्ति करारमा लिन नगरपालिका समक्ष माँग गर्ने

छ)आवश्यकतानुसार अख्तियार प्रत्यायोजन गर्ने ।

ज(प्रत्येक आर्थिक वर्षका लागि बजेट तथा कार्यक्रम कार्यपालिकामा सिफारिस गरी पठाउने ।

भ) नगरपालिका मातहतका अन्य स्वास्थ्य संस्थाहरु तथा नगर अस्पताल बिचको सहकार्य, जनशक्ति आदान प्रदान र व्यवस्थापनलाई सहजीकरण गर्ने ।

ज) अस्पतालका लागि आवश्यक जनशक्ति प्रस्ताव गरी स्वीकृतिका लागि कार्यपालिका समक्ष उठाउने ।

ट) अस्पताल निर्देशकको छनोट खुला प्रतिस्पर्धाको आधारमा गरी नियुक्त गर्ने ।

ड) रु पचास लाख भन्दा माथिको मूल्यांकन सेवा तथा सामानको खरीद कार्य स्वीकृत गर्ने ।

ढ) अस्पतालको वार्षिक प्रतिवेदन कायूपालिकामा पेश गर्ने ।

ण) नगरपालिकाले तोकिएको अन्य कार्यहरु गर्ने ।

१६.३. परामर्श समिति :

क) अस्पताल सञ्चालनको विषयमा आवश्यक राय सुझाव दिने प्रयोजनका लागि नगर कार्यपालिकाले आवश्यक विज्ञहरु सम्मिलित

एक परामर्श समिति गठन गर्नेछ ।

ख) परामर्श समितिले अस्पताल सञ्चालन तथा व्यवस्थापनका लागि सञ्चालन तथा व्यवस्थापनका लागि सञ्चालन समितिलाई आवश्यक सुझाव एवं निर्देशन दिन सक्नेछन ।

ग) कार्यपालिका र अस्पताल सञ्चालन समितिका बिचमा समन्वयात्मक कार्य गर्नेछ ।

१६.४. अध्यक्षको काम कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिमको हुनेछ ।

क) बैठकको अध्यक्षता गर्ने

ख) अस्पतालको निर्देशकलाई तथा मातहतक कर्मचारीलाई अवश्यक निर्देशन गर्ने

ग) आवश्यक कार्यक्रम तथा योजना तर्जुमा गर्न निर्देशन दिने

घ) नगर अस्पतालको वृहत्तर संस्थागत हित र विकासमा आवश्यक समन्वय गर्ने

ड) सञ्चालन समितिको बैठकको माइन्सुट प्रमाणिकरण गर्ने

१६.५. उपाध्यक्षको काम कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिमको हुनेछ

क) अध्यक्षको अनुपस्थितिमा बैठकको अध्यक्षता गर्ने तथा अध्यक्षले गर्ने कार्य गर्ने

ख) विभिन्न निकाय, सरोकारवाला संघ संस्था, स्वास्थ्य परामर्श समिति तथा नगरपालिकाको बिचको समन्वयात्मक नेतृत्व गर्ने

ग)अनुगमन,मूल्यांकन,अभिलेख परिष्करणको संयोजकको भूमिका निर्वाह गर्ने

१६.६ सदस्यको काम,कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिमको हुनेछ :

क)अध्यक्ष एवं समितिले दिएको जिम्मेवारी पूरा गर्ने

ख)संस्थागत हित र विकासको लागि आवश्यक कार्य गर्ने

ग)विभिन्न समितिहरूमा बसीनगर अस्पतालको नीति निर्माणमा सहयोग गर्ने

घ)बैठक सञ्चालनकार्यविधि पालना गर्ने

ड)नियमित बैठकमा उपस्थित हुने ।

१६.७ .सदस्यको काम कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिमको हुनेछ ।

क)अध्यक्ष एवं समितिले दिएको जिम्मेवारी पूरा गर्ने

ख)संस्थागत हित र विकासको लागि आवश्यक सहयोग गर्ने

ग)विभिन्न समितिमा बसी नगर अस्पतालको नीति निर्माणमा सहयोग गर्ने

घ)बैठक सञ्चालन कार्यविधि पालना गर्ने

ड)नियमिति बैठकमा उपस्थित हुने ।

१६.८ अस्पताल निर्देशकको काम कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिमको हुनेछ :

क)बैठकको निर्णय लेख्ने र पदधिकारीबाट स्वीकृत गराउने

ख)पूर्ण रुपमा अस्पताल सञ्चालन गर्ने

ग)अस्पतालको दैनिक प्रशासनिक कार्य गर्ने

घ)अभिलेख सुरक्षित/व्यवस्थित राख्ने

ड)अध्यक्षको आदेशानुसार बैठक बोलाउने

च)स्वीकृत दरबन्दीको परिधि भित्र रही प्रचलित कानून अनुसार प्रक्रिया पूरा गरी करारमा कर्मचारी नियुक्तका लागि सिफारिस

भूमि समक्ष पेश गर्ने ।

१६.९ अस्पताल निर्देशकको योग्यता देहाय बमोजिमको हुनेछ ।

क) नेपाली नागरिक

ख)मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट एम.वि.वि.एस. स्नातक उपाधि प्राप्त गरी कुनै पनि क्लिनिकल विषयमा स्नाकोत्तर उपाधि प्राप्त गरेको ।

ग)स्नाकोत्तर उपाधि प्राप्त गरे पछि कम्तिमा ५ वर्षको कार्य अनुभव भएको,

घ)नेपाल मेडिकल काउन्सिलमा विशेषज्ञ चिकित्सकको रूपमा दर्ता भएको ,

ड)उमेर हद:२१ वर्ष पुरा भई ५० वर्ष ननाघेको

च)नैतिक पतन देखिने कुनै फौजदारी अभियोगमा कसुरदार नठहरिएको,

छ)कुनै राजनीतिक दलको सदस्यता नलिएको ।

१७.समितिको बैठक:

सञ्चालक समितिको बैठक कम्तिमा महिनाको १ पटक बस्नेछ र आवश्यकतानुसार अन्य समयमा समेत बस्न सक्नेछन ।

१८ अनुगमन तथा मूल्यांकन :-

नगर अस्पताल सञ्चालक समितिको उपाध्यक्षको संयोजकत्वमा एक ३ सदस्यीय अनुगमन तथा मूल्यांकन समिति गठन हुनेछ र दुई जना सदस्य सञ्चालक समिति भन्दा बाहिरको सम्बन्धित विज्ञ सञ्चालक समितिले मनोनयन गर्नेछ । उक्त समितिले अस्पतालको नियमित अनुगमन,मूल्यांकन गर्नेछ ।

१९.पदावधि :-

क)नगर अस्पताल सञ्चालक समितिको पुर्ण कार्यकाल ४ वर्षको हुनेछ ।

ख)४ वर्षको कार्यकाल समाप्त नहुँदै निर्वाचित पदाधिकारीहरु एवम् सदस्यहरुको पदावधि सकिने भएमा तिनको कार्यकाल समेत समाप्त हुनेछ ।

२० देहायको योग्यता भएको ब्यक्तिले समितिको पदाधिकारी एवम् सदस्य पदमा नियुक्तिको लागि योग्य हुनेछ ।

क)नेपाली नागरिक

ख)२५ वर्ष पूरा भएको

ग)नैतिक पतन देखिने फौजदारी अभियोगमा कसुरदार ठहरी सजाय नभोगेको ।

२१.पद रिक्त हुने :

१. देहायको अवस्थामा मनोनित सदस्यको पद रिक्त हुनेछ ।

क) मृत्यु भएमा ,

ख) राजिनामा दिएमा

ग) बिना सूचना लगातार तीन पटक सम्म बैठकमा अनुपस्थित भएमा

घ) फौजदारी अभियोग प्रमाणित भएमा,

ङ) कार्यपालिकाले पदबाट हटाउने निर्णय गरेमा ।

२२ नगर अस्पताल सञ्चालन समिति बैठक सञ्चालन प्रक्रिया

क) पूर्व सूचना: बैठक हुनु भन्दा तीन दिन अगाडी पत्र वा अन्य माध्यमबाट एजेण्डा सहित समितिका सदस्यहरुलाई (बैठक बस्ने मिति, समय, स्थान र छलफलको विषय वारे जानकारी दिएको हुनु पर्दछ ।

ख) बैठक पुस्तिका बैठकको निर्णय एवं उपस्थितिको अभिलेखको लागि बैठक पुस्तिका राखेको हुनुपर्दछ

बैठको अध्यक्षता: बैठकको अध्यक्षता सञ्चालक समितिको अध्यक्षले, अध्यक्षको अनुपस्थितिमा उपाध्यक्षले र दुवैको अनुपस्थितिमा सञ्चालक समितिका जेष्ठ सदस्यले गर्नेछ ।

घ) गणपुरक संख्या: बैठकको गणपुरक संख्या कायम रहेको सदस्य संख्याको कम्तिमा ५१ प्रतिशत हुनु पर्दछ ,

ङ) प्रगति समीक्षा : अघिल्लो बैठकमा भएको निर्णयहरुको प्रगति समीक्षा गरेको हुनुपर्दछ ,

च) सदस्यहरुको सहभागिता : बैठकमा सबै सदस्यहरुलाई पालै पालो आ-आफ्नो भनाई राख्ने मौका दिनुपर्छ

छ) आगामी कार्यक्रमहरुको जानकारी: नगर अस्पतालको निर्देशकले बैठकमा मासिक प्रगति र आगामी महिनाको विषय वस्तु पेश गर्ने। प्रमुख वा अन्य कर्मचारीबाट आगामी महिनामा हुने स्वास्थ्य सम्बन्धि कार्यक्रमवारे जानकारी दिनु पर्दछ ।

ज) अभिलेख राख्ने तरिका: बैठकका निर्णयहरु व्यवस्थित रुपमा निर्णय पुस्तिकामा प्रमाणीकरण गरी राख्नु पर्छ ।

२३ राजीनामा :- सञ्चालक समितिका सदस्यहरुले आफ्नो जिम्मेवारीको पदबाट राजिनामा दिन चाहेमा निम्न अनुसार राजिनामा दिन सक्नेछ ।

क) सदस्यले अभ्यक्ष समक्ष

ख) उपाध्यक्षले अध्यक्ष समक्ष

ग)अध्यक्षले प्रचलित कानून बमोजिम)

घ.अस्पताल सञ्चालनको लागि जनशक्ति नगर अस्पताल सञ्चालन समितिको सिफारिसमा हनुमाननगर कंकालिनी नगरपालिकाले स्वीकृत गरेको संगठन संरचना र दरबन्दी बमोजिम हुनेछ ।

२५.नगर अस्पतालको खाता सञ्चाल तथा व्यवस्थापन :-

क)नगर अस्पतालको आफ्नो छुट्टै खाता रहनेछ ।

ख) नगर अस्पतालको खातामा देहाय कमोजिमको रकमहरु रहनेछन

(१)नेपाल सरकार(संघीय सरकार),प्रदेश सरकार र स्थानीय तहबाट स्वास्थ्य संस्था सञ्चालनको लागि प्राप्त हुने अनुदान रकम

(२)नगर अस्पतालबाट सेवा प्रदान गरेवापत प्राप्त हुने आम्दानी वापतको रकम

(३)दातृ निकायबाट वा दाताहरुबाट प्राप्त हुने रकम

(४)अन्य आन्तरिक वा बाह्य श्रोतबाट प्राप्त रकम

ग)अस्पतालको खातामा कुनै निश्चित उद्देश्य स्वरूप जम्मा हुन आउने रकम जुन प्योजनको लागि प्राप्त भएको हो,सोही प्रयोजनको लागि मात्र खर्च गर्नुपर्नेछ ।

घ)विदेशी सरकार,संघ संस्था वा व्यक्तिबाट रकम प्राप्त गर्नु अघि प्रचलित कानून बमोजिम अनुमति लिनुपर्नेछ ।

ड)अस्पतालको खाता सञ्चालन अस्पताल निर्देशक र लेखा प्रमुख गरी दुई जनाको संयुक्त दस्तखतबाट सञ्चालन हुनेछ। नगर अस्पतालमा लेखा प्रमुखको व्यवस्था नभएको अवस्थामा नगरपालिकाको लेखा प्रमुखले नगर अस्पतालको लेखा प्रमुखको रुपमा कार्य गर्नेछ ।

च) अस्पतालको खाता नगरपालिकाले तोकेको बौक खातामा हुनेछ

छ)आर्थिक कारोबारको सञ्चालन,व्यवस्थापन, नियन्त्रण लेखापरीक्षण प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ।

२६. सम्पत्ति र कोष हस्तान्तरण:-साविकमा प्रचलित ऐन कानून ,आदेश निर्देशिका/नियमावली बमोजिम प्रस्तावित नगर अस्पताल (अपग्रेड) को समितिको नाममा रहेको सबै चल/अचल सबै सम्पत्ति यसै कार्यविधि बमोजिम सञ्चालन हुने नगर अस्पतालको नाममा स्वतःहस्तान्तरण हुनेछ ।

२७ लेखा र लेखा परिक्षण:-

क)अस्पतालको आय/व्ययको लेखा महाशाखा परीक्षकको कार्यालयले तोकेको ढाँचा बमोजिम राख्नुपर्नेछ

ख) कोषको आन्तरिक लेखा परिक्षण कानून बमोजिम नगरपालिकाबाट हुनेछ ।

२८ निर्देशन दिने:- नगरपालिकाले समितिको काम करवाहीको सम्बन्धमा समितिलाई आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछन र त्यसरी दिइएको लिखित निर्देशन पालना गर्नु समितिको कर्तव्य हुनेछ ।

२९ परिमार्जन

क) नगर अस्पताल सञ्चालनका काममा कुनै बाधा अडचन भएमा नगर अस्पताल सञ्चालन समितिले निर्णय गरी सो विषयमा नगर कार्यपालिकालाई लिखित अनुरोध गर्न सक्नेछ ।

ख) नगर अस्पताल सञ्चालन समितिले यस कार्यविधिको अधिनमा रही आवश्यकता अनुसार प्रक्रिया पूरा गरी विभिन्न निर्देशिका तथा मापदण्डहरु निर्माण गर्न सक्नेछ ।

३० अभिलेख तथा प्रतिवेदन:-

नगर अस्पताल सञ्चालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धि भए गरेका सम्पूर्ण विवरणको विस्तृत अभिलेख राख्नुपर्नेछ । प्रत्येक वर्ष सम्पादित कार्यको प्रतिवेदन आर्थिक वर्ष समाप्त भएको एक महिना भित्र अस्पताल निर्देशक मार्फत नगरपालिकामा पेश गर्नु पर्नेछ ।

३१ व्याख्या गर्ने अधिकार:- यस कार्यविधिमा उल्लेख भएको प्रावधानको कार्यान्वयनमा द्विविधा उत्पन्न भएमा सो को व्याख्या गर्ने अधिकार नगरपालिकालाई हुनेछ ।

३२ प्रचलित कानून बमोजिम हुने:- यस कार्यविधिमा उल्लेख भएका विषयहरु यसै बमोजिम र यसमा उल्लेख नभएका विषयमा प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।

३३ खारेजी र बचाउ:-

यस कार्यविधिमा उल्लेख भए बमोजिमका यस अधि भए गरेका कार्यहरु यसै बमोजिम भएको मानिनेछ । प्रचलित संघीय तथा प्रादेशिक कानून सँग बाझिएमा बाझिएको हद सम्म खारेज हुनेछ ।

प्रमाणीकरण मिति : २०८२।०६।०२

आज्ञाले,
मनोज कुमार ठाकुर
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत